

2021 Türkiye Raporu

Komisyondun 2021 Türkiye Raporu'na (2021/2250(INI)) ilişkin 7 Haziran 2022 tarihli Avrupa Parlamentosu Kararı¹

Avrupa Parlamentosu,

-19 Ekim 2021 tarihli AB Genişleme Politikasına İlişkin Komisyon Tebliği'ni (COM(2021)0644) ve beraberindeki 2021 Türkiye Raporu'nu (SWD(2021)0290) dikkate alarak,

- Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA III)²'nin kuruluşuna ilişkin Avrupa Parlamentosu ve AB Konseyi'nin 15 Eylül 2021 tarih ve (EU) 2021/1529 sayılı Tüzüğü'nü dikkate alarak,

- Türkiye'nin 3 Ekim 2005 tarihli müzakere çerçevesini ve diğer aday ülkeler için de geçerli olduğu üzere, Türkiye'nin AB'ye katılımının Kopenhag kriterlerine tam uyumuna ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi³ (GKRY) de dâhil olmak üzere tüm AB üye ülkeleriyle ilişkilerini normalleştirmesine bağlı olduğunu dikkate alarak,

- Türkiye tarafından 29 Temmuz 2005 tarihinde 1963 Ankara Anlaşması'nı tüm AB Üye Devletlerine genişleten Ek Protokol hakkında açıklanan Deklarasyonu takiben Avrupa Topluluğu ve Üye Devletleri tarafından açıklanan ve tüm Üye Devletlerin tanınmasını katılım müzakerelerinin zaruri bir parçası olduğunu belirten hükmü içeren 21 Eylül 2005 tarihli Deklarasyonu dikkate alarak, Türkiye'nin tüm Üye Devletlerle ilişkilerini normalleştirmesi gereği ile ulaştırma araçlarına ilişkin kısıtlamalar da dahil olmak üzere malların serbest dolaşımının önündeki tüm engelleri kaldırarak Ankara Anlaşması'nı tüm Üye Devletlere genişleten Ek Protokol'e hâle getirmeksizin ve ayırım gözetmeksizin uygulaması gereğini dikkate alarak,

¹ 7 Haziran 2022 tarihinde AP Genel Kurulu'nda kabul edilen AP'nin tavsiye kararı niteliğindeki Türkiye Raporu'nun İKV tarafından gerçekleştirilen resmi olmayan çevirisidir.

² OJ L 330, 20.9.2021, p. 1.

³ Ç.N.: Raporda Kıbrıs Cumhuriyeti olarak geçmektedir.

- 18 Mart 2016 ve 29 Kasım 2015 tarihli AB-Türkiye Bildirilerini dikkate alarak,
- Avrupa Birliği ile Türkiye Cumhuriyeti arasında izinsiz ikamet eden kişilerin geri kabulüne ilişkin Anlaşmayı⁴ (AB-Türkiye Geri Kabul Anlaşması) dikkate alarak,
- Genişleme ve istikrar ve ortaklık sürecine ilişkin 26 Haziran 2018, 18 Haziran 2019 ve 14 Aralık 2021 tarihli Zirve Sonuç Bildirgelerini, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki yasa dışı sondaj faaliyetlerine ilişkin 15 Temmuz ve 14 Ekim 2019 tarihli Zirve Sonuç Bildirgelerini, 12 Aralık 2019, 1-2 ve 15-16 Ekim 2020 ve 24 Haziran 2021 tarihli AB Zirve Sonuç Bildirgelerini, Doğu Akdeniz'deki duruma ilişkin AB dışişleri bakanlarının 15 Mayıs 2020 tarihli açıklaması ile 14 Ağustos 2020 tarihli videokonferanslarını ve 27-28 Ağustos 2020'de Gymnich'teki AB dışişleri bakanlarının gayri resmi toplantısının sonuçlarını, AB Konseyi Üyelerinin Doğu Akdeniz'deki duruma ilişkin 25 Mart 2021 tarihli açıklamasını ve daha önceki tüm ilgili Konsey ve AB Zirvesi sonuçlarını dikkate alarak,
- 6 Kasım 2020 tarihindeki (CFSP) 2020/1657 sayılı⁵ ve 11 Kasım 2021 tarihindeki (CFSP) 2021/1966 sayılı⁶ Konsey kararları ile yenilenen 11 Kasım 2019 tarihli ve (CFSP) 2019/1894 sayılı Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki yasa dışı sondaj faaliyetlerine ilişkin kısıtlayıcı önlemlere⁷ ilişkin Konsey kararını dikkate alarak,
- Türkiye'nin Avrupa Konseyi ve NATO üyeliğini dikkate alarak,
- Türkiye'deki Mülteciler için AB Mali Yardım Programı Beşinci Yıllık Raporu'na (COM(2021)0255) ilişkin Komisyon Tebliği'ni dikkate alarak,
- Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri'nin terörizmle mücadele amacıyla STK faaliyetleri ile örgütlenme özgürlüğünün kısıtlanmasına ilişkin 25 Şubat 2021 tarihli mektubu ile LGBTI bireylerin insan haklarına ilişkin 17 Haziran 2021 tarihli mektubunu dikkate alarak,

⁴ OJ L 134, 7.5.2014, p. 3.

⁵ OJ L 372 I, 9.11.2020, p. 16.

⁶ OJ L 400, 12.11.2021, p. 157.

⁷ OJ L 291, 12.11.2019, p. 47.

- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) Kavala-Türkiye davasındaki kararının infazına ilişkin 2 Şubat 2022 ve 2 Aralık 2021 tarihli geçici kararları da dahil olmak üzere, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin: AİHM'in *Selahattin Demirtaş v. Türkiye* davasındaki kararının (No. 2) infazına ilişkin 2 Aralık 2021 tarihli geçici kararı; AİHM'in *GKRY v. Türkiye* davasındaki kararının infazına ilişkin 16 Eylül 2021 tarihli geçici kararı; AİHM'in *Ülke v. Türkiye* davasına ilişkin 17 Ekim 2007 tarihli kararı ile 9 Mart 2009 tarihli geçici karar ve müteakip dokuz kararının infazına ilişkin kararlarını dikkate alarak,

- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin, anlaşmaya imza atan ülkelerin AİHM önüne gelen herhangi bir davada taraf oldukları takdirde AİHM'nin nihai kararına uymak durumunda olduklarını ifade eden, 46. Maddesi'ni ve Türkiye'nin AİHM'in tüm kararlarını uygulama yükümlülüğünü dikkate alarak,

- BM Güvenlik Konseyi'nin, GKRY'nin egemenliğini tekrar teyit eden 4 Mart 1964 tarihli ve 186(1964) sayılı kararı ile 11 Mayıs 1984 tarihli GKRY'deki ayrılıkçı faaliyetlere ilişkin 550 (1984) sayılı kararı ve Kıbrıs konusu ile ilgili tüm tarafları Maraş bölgesine, Maraş'ta ikamet edenler dışında başka insanların yerleştirilmesi çabalarını kabul edilemez olduğunu ifade eden ve söz konusu bölgenin BM yönetimine devredilmesi çağrısını da içeren önlemlere uymaya teşvik eden 25 Kasım 1992 tarih ve 789 (1992) sayılı karar da dâhil olmak üzere, Kıbrıs hakkındaki ilgili kararlarını dikkate alarak,

- Sivil toplumu hedef alan terörle mücadele önlemlerini silahlandıran Aralık 2020 tarih ve 7262 sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine Dair Kanunu dikkate alarak,

-Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'nin Hukuk İşleri ve İnsan Hakları Komisyonu tarafından Avrupa Konseyi üye ülkelerindeki STK faaliyetlerine getirilen kısıtlamalara ilişkin hazırlanan 6 Ocak 2021 tarihli raporu dikkate alarak,

- Ayasofya ile ilgili UNESCO'nun 10 Temmuz 2020 tarihli açıklamasını dikkate alarak,

- Sınır Tanımayan Gazeteciler (*Reporters Without Borders*) tarafından yayımlanan ve Türkiye'nin 180 ülke içinde 149'uncu sırada yer aldığı 2022 yılı Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'ni, 2020-2021 Uluslararası Af Örgütü Raporu'nu ve İnsan Hakları İzleme Örgütü (*Human Rights Watch*) 2022 Dünya Raporu'nu dikkate alarak,

- AP'de daha önce alınan kararlardan: özellikle Komisyonun 2019-2020 Türkiye Raporlarına ilişkin 19 Mayıs 2021 tarihli kararını⁸; Türkiye'de muhalefet, özellikle de HDP, üzerindeki baskıya ilişkin 8 Temmuz 2021 tarihli kararını⁹; Türkiye'de insan haklarının ve özellikle de Selahattin Demirtaş ve diğer üç siyasi mahkum durumuna ilişkin 21 Ocak 2021 tarihli kararını;¹⁰ Türkiye'nin Maraş'ta yaptığı yasa dışı faaliyetlerini takiben artan gerilim ve görüşmelerin acilen başlaması gereğine ilişkin 26 Kasım 2020 tarihli kararını¹¹; Ermeni Soykırımı iddialarına ilişkin 15 Nisan 2015 tarihli kararını¹²; AB fonlarının (*EU Trust Fund*) ve Türkiye'deki Mülteciler için Mali Yardım Aracı'nın uygulanması üzerine rapora ilişkin 7 Ekim 2021 tarihli kararını¹³ ve AB'nin 2021 mali yılı için olan 5/2021 sayılı bütçesini Türkiye'deki mültecilere insani yardımla¹⁴ ilgili olarak değiştiren taslağa ilişkin Konseyin durumu üzerine aldığı 24 Kasım tarihli kararını dikkate alarak,

- Usul Kuralları'nın 54'üncü Maddesi'ni dikkate alarak,

- Dış İlişkiler Komitesi'nin raporunu (A9-0149 / 2022) dikkate alarak,

A. Türkiye, AB katılım sürecinde bir aday ülke olarak ekonomide kilit bir ortak, ticaret, göç, kamu sağlığı, iklim, yeşil dönüşüm, güvenlik ve terörle mücadele gibi temel ortak çıkar alanlarında AB için önemli bir komşu ve stratejik ortak olduğundan,

B. Türkiye'nin AB ile entegrasyonu 2020'de önemli düzeyde kalırken, AB'nin altıncı büyük ticari ortağı olan Türkiye'nin AB en büyük ticari ortağı ve en büyük doğrudan yabancı yatırım

⁸ OJ C 15, 12.1.2022, p. 81.

⁹ OJ C 99, 1.3.2022, p. 209.

¹⁰ OJ C 456, 10.11.2021, p. 247.

¹¹ OJ C 425, 20.10.2021, p. 143.

¹² OJ C 328, 6.9.2016, p. 2.

¹³ OJ C 132, 24.3.2022, p. 88.

¹⁴ Texts adopted, P9_TA(2021)0466.

kaynağı olmayı sürdürürken; Türkiye halihazırda salgının ekonomik etkilerini şiddetlendirecek şekilde ekonomik ve mali zorluklar yaşarken;

C. AB'nin güvenlik boyutu üzerindeki çalışmalar son zamanlarda ilerlemekte, yapı ve içerik kazanmakta ve Türkiye, bir NATO müttefiki olarak son derece değerli bir ortak ve Avrupa'da vazgeçilemez bir konum ve Karadeniz'in güvenlik mimarisi ve özellikle Rus saldırganlığıyla karşı karşıya olan Ukrayna'nın güvenliğinde önemli jeostratejik bir konuma sahipken; mevcut koşullarda tüm NATO müttefiklerinin öngörülü hareket etmeleri ve Finlandiya ve İsveç'in katılım protokollerini hızla onaylamaları önemliyken; Türkiye, Finlandiya ve İsveç'in NATO'ya kabulü konusunda isteksiz davranıp siyasi koşullar sunarken;

D. Türkiye, Suriye, Irak ve Afganistan'dan gelen yaklaşık 4 milyon kayıtlı mülteci ile dünyadaki en büyük mülteci nüfusuna ev sahipliği yaparken; AB'nin bu topluluklara sağladığı fon, Türkiye'nin mültecilere insani ve kalkınma ihtiyaçlarına hızlı bir şekilde yanıt vermesinde yardımcı olurken;

E. Doğu Akdeniz'de AB ile Türkiye ve ayrıca Türkiye ile bazı AB Üye Devletleri arasındaki gerilimin azaltılmasına yönelik adımların ardından AB Konseyi, AB-Türkiye ilişkilerinde yapıcı çabalar ile desteklenmesi şartıyla daha olumlu bir dinamik oluşturulmasını teklif ederken; AB Konseyi, AB ile Türkiye arasındaki son zamanlardaki gerilimlerin, ilişkilerde tırmanmanın azaltılması şartıyla ortak çıkarları esas alarak aşamalı, orantılı ve karşılıklı bir şekilde Türkiye ile ilişki kurmaya hazır olduğunu ifade ederken; Doğu Akdeniz'deki durumun sürdürüldüğü, Türkiye'nin yapıcı bir şekilde konumlandığı ve özellikle iyi komşuluk ilişkileri, insan haklarına ve uluslararası hukuka saygı konularında önceki AB Konseyi kararlarında belirtilen yerleşik koşulları karşıladığı düşünülürken;

F. Aday ülke olmak, değerler, çıkarlar, standartlar ve politikalar dahil olmak üzere tüm yönleriyle AB müktesebatına aşamalı olarak yaklaşma ve uyum sağlama, Kopenhag kriterlerine saygı gösterme ve destekleme, AB politika ve hedefleri ile uyum sağlama, AB ve tüm Üye Devletleri ile ayırım gözetmeksizin iyi komşuluk ilişkileri sürdürme isteğini ortaya koyarken; AB'nin son yıllardaki raporlarının analizleri, Türkiye'nin AB'nin değerlerinden ve normatif çerçevesinden uzak olduğunu gösterirken; uluslararası hukuka saygı, hukukun

üstünlüğü, insan hakları, bireysel özgürlükler, medeni haklar ve ifade özgürlüğünün yanı sıra iyi komşuluk ilişkileri ve bölgesel işbirliği gibi temel alanlardaki mesafe gittikçe artarken; AB, Türk vatandaşlarına ve Avrupa normlarını ve değerlerini destekleyen kuruluşlara destek sağlamaya derinden bağlı olduğundan, Türk sivil toplumu ve demokrasi yanlısı güçler ile AB arasındaki bağlar güçlü kalmaya devam ederken;

G. AB-Türkiye ilişkileri geçen yıl içerisinde birçok konuda iş birliği ve diyalogla devam ederken, mevcut anlaşmazlıklar ve gerilimler de varlığını sürdürdüğünden ortalama olarak sabit kalırken; bu durum ilişkilerde daha fazla potansiyele işaret ederken, özellikle Kopenhag kriterlerini ihlal eden hukukun üstünlüğü ve temel haklar, uluslararası hukuk ihlalleri veya GKRY'e karşı devam eden provokasyonlarla ilgili kalan sorunlara da dikkat çekerken; Türkiye'nin insan hakları ve hukukun üstünlüğü konusundaki ilerlemesi veya ilerleme kaydetmediği düzgün bir şekilde değerlendirildiğinde, katılım süreciyle birlikte ele alındığında, Avrupa standartlarında genel gerilemeye yol açan özgürlüklerin erozyonunun önlenmesi için somut mekanizmaların tanımlanması önem arz ederken;

Genel değerlendirme ve son gelişmeler

1. Değerler ve standartlar konusunda Türkiye ile AB arasındaki mesafe özellikle hukukun üstünlüğü ve temel haklara ilişkin endişeleri gidermek için gerekli reformları gerçekleştirmek amacıyla devam eden siyasi irade eksikliği konusundaki endişeleri korur; Türkiye'nin AB'ye katılım hedefi konusunda defalarca yaptığı açıklamalara rağmen katılım sürecini olumsuz etkileyecek adımlar atması, taahhütlerinde son iki yılda sürekli bir gerilemeye yol açarken, katılım sürecinin her ülkenin elde ettiği nesnel ilerlemeye bağlı olan liyakate dayalı bir süreç olduğunu ve öyle kalacağını hatırlatarak, parlamentonun, bu alanda açık ve önemli bir ilerleme olmadıkça, Türkiye ile 2018'den beri fiilen durma noktasına gelen katılım müzakerelerinin yeniden başlatılmasını öngörmediğini değerlendirir;
2. Geçtiğimiz yıl ve özellikle son aylarda AB-Türkiye ilişkilerinde Türkiye Hükümeti'nin daha işbirlikçi bir tutum benimsemesiyle hafif bir iyileşme olmasına rağmen, birçok konuda mevcut geliştirilmiş işbirliği ve diyalogun yanında anlaşmazlıkların devam ettiği ve komşu AB Üye Devletleri, özellikle Yunanistan ve GKRY ile ilişkilerin gerilimli

olmaya devam ettiği kaydedilir; mevcut zorlukların üstesinden gelinebileceği ve daha sürdürülebilir ve gerçek bir pozitif dinamikle değiştirilebileceği umudu ifade edilir;16 Eylül 2021'de iklim değişikliği konusunda AB ile Türkiye arasında yapılan üst düzey diyalogu ve Türkiye'nin kendi Yeşil Mutabakatı'nı oluşturmasını, iddialı yerel iklim politikalarını uygulamaya koymasını ve 6 Ekim 2021'de Paris Anlaşması'nı onaylaması memnuniyetle karşılar; 12 Ekim 2021'de göçün yönetimi, insan kaçakçılığı ve organize suçla mücadele ve terör saldırılarının önlenmesi konularında işbirliğini güçlendirmeye odaklanan göç ve güvenlik konulu üst düzey diyalogu memnuniyetle karşılar; kısa vadede COVID-19 pandemisine karşı mücadele dahil olmak üzere sınır ötesi sağlık tehditleri konusunda gelişmiş işbirliğine odaklanan 1 Aralık 2021 tarihli halk sağlığı konulu üst düzey diyalogu memnuniyetle karşılar; bu bağlamda, Ağustos 2021'de COVID-19 sertifikalarının karşılıklı olarak tanınması memnuniyetle karşılar;

3. Katılım müzakereleri duraksamasına rağmen, Türkiye'nin AB'ye katılım için ulusal eylem planını 2021-2023 yıllarını kapsayacak şekilde güncellemesi, Türkiye'nin rekabet mevzuatı, ulusal yeterlilikler sistemi ve Avrupa Araştırma Alanı gibi alanlarda AB müktesebatına daha yakın uyum sağlamada kaydettiği ilerlemenin yanı sıra bunun sonucunda Türkiye'nin Ufuk 2020'deki daha iyi performansını ayrıca not eder;
4. Türkiye'nin siyasi, ekonomik ve dış politika açısından stratejik önemi olan bir ülke, bölgedeki istikrarın sağlanması için kilit öneme sahip bir ortak ve AB için NATO da dahil olmak üzere hayati bir müttefik olduğuna dair inancı yineler; diyalog, saygı ve karşılıklı güvene dayalı ilişkilerin restorasyonu için Türk hükümetinin AB yolundaki yeniden taahhüdü hakkında Türk makamları tarafından en üst düzeyde ifade edilen son açıklamalar memnuniyetle karşılar; ancak Türk makamlarının sözlerini eyleme geçirmeye ve bu bağlılığı belirli gerçekler ve kararlarla göstermeye çağırır; koşullar izin verirse, AB Konseyi'nin Türkiye ile aşamalı olarak ilişki kurma konusundaki pozisyonuna uygun olarak, orantılı ve geri döndürülebilir şekilde güvenin yeniden inşa edilmesine ve gelecekteki çatışma olasılığının azaltılmasına yardımcı olmak için Türk makamları ve her düzeydeki muhataplarla diyalogun daha da güçlendirilmesi gerektiğine inanır; bu bağlamda Konseye, ekonomi, enerji ve ulaştırma konularında

askıya alınan üst düzey siyasi diyalogları ve ayrıca AB-Türkiye Ortaklık Konseyi'ni özgürlükler ve hukukun üstünlüğü temel durumlarındaki iyileşmelerle bağlantılı olarak eski haline getirme çağrısında bulunur;

5. Para birimi devalüasyonu, yükselen enflasyon ve sürekli artan hayat pahalılığı ile giderek daha fazla sayıda insanı zorluğa ve yoksulluğa iten Türkiye'deki mevcut ekonomik duruma ilişkin derin kaygılarını dile getirir; mevcut durumun birkaç yıldır gelişim çizgisi gösterirken Aralık 2021'de bir döviz krizine dönüştüğünü ve ekonomide salgın ile ilgili var olan etkileri şiddetlendirdiğini kaydeder; Cumhurbaşkanının müdahalelerinden ve bunun sonucunda Merkez Bankası ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) gibi sözde bağımsız kuruluşlara duyulan güven eksikliğinden endişe eder; bu bağlamda, her iki kurumun operasyonel bağımsızlığının AB üyeliği için kilit bir kriter olduğunu kaydeder; ayrıca, Türkiye'nin hukukun üstünlüğüne saygı konusundaki zayıf performansının ülkenin itibarı üzerinde ciddi bir etkisi olduğunu ve hukuki güvenlik eksikliğinin yabancı yatırım çekme kabiliyetini ciddi şekilde etkileyebileceğini vurgular; AB ile daha güçlü ve daha yakın bir ilişkinin, bazı zorlukların hafifletilmesine ve Türk halkının yaşam standartlarının iyileştirilmesine yardımcı olacağına inanır;
6. Ekim 2021'de Mali Eylem Görev Gücü'nün Türkiye'yi kara para aklama, terörün finansmanı ile mücadele etmekte aciz kalan ülkelerin listesine eklendiğini not eder; Türkiye'nin ilgili kara para aklama ile mücadele/terörün finansmanı ile mücadele (AML/CFT) önlemlerinin uygulanmasını iyileştirme konusunda gerekli ilerlemeyi hızla gösterebileceğine dair umudunu dile getirir;
7. Türk ve AB Üye Devletlerinin toplumları arasındaki karşılıklı bilgi ve anlayışı güçlendirme ve derinleştirme, kültürel gelişmeyi ve sosyokültürel alışverişi teşvik etme ve sosyal, dini, etnik veya kültürel önyargıların tüm tezahürleriyle mücadele etme iradesini dile getirir; geleceğin getireceği koşullar ve ilişki çerçevesi ne olursa olsun, Türkiye'nin bağımsız sivil toplumunu desteklemeye devam etmeye tam bağlılığını ifade eder

Hukukun üstünlüğü ve temel haklar

8. Temel özgürlükler, demokrasi ve hukukun üstünlüğü konularında gerileme de dâhil olmak üzere, Türkiye'deki insan haklarında devam eden kötüleşmesinden üzüntü duyar; temel dayanaklarını - özellikle terör ithamları ve ifade özgürlüğünün kısıtlanması yoluyla - yasal çerçevenin kötüye kullanılması ve yargı bağımsızlığı mahrumiyeti olan mevcut baskıcı yönetim biçiminin, herhangi bir eleştirel faaliyeti doğrudan veya caydırıcı bir etki yoluyla bastırmak için tasarlanmış kasıtlı, sert ve sistematik bir hükümet politikası olduğunu göz önünde bulundurur; Türk devlet yetkililerinin, bu politikayı sürdürmek için - Türkiye'nin Avrupa Konseyi üyeliğinden kaynaklananlar gibi - uluslararası ve ulusal yasal yükümlülüklerini açıkça ve ısrarla göz ardı etmeye hazır olması gerçeği karşısında dehşete düşmektedir;
9. Katılım sürecinin merkezinde yer alan hayati temel hak ve özgürlükler alanının AB ile bütün ilişkilerden kopartılamayacağı ve yalıtılamayacağı konusunda ısrar eder ve aynı zamanda uluslararası hukuka ve iyi komşuluk ilişkileri ve bölgesel iş birliğinin temel ilkesine mutlak saygıya tâbi olması gereken bu konunun Türkiye'ye sunulabilecek herhangi bir pozitif gündemde ilerleme kaydedilmesinin önünde ciddi bir engel olmaya devam ettiğini vurgular;
10. Türkiye'ye, Türkiye'nin Avrupa Konseyi üyeliğinden kaynaklanan ve anayasasında teminat altına alınan koşulsuz bir yükümlülük olan AİHS 46'ncı Madde uyarınca AİHM'in tüm kararlarını eksiksiz uygulamak için çağrıda bulunur; İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nin dört buçuk yılı aşkın bir süredir haksız, hukuksuz ve gayrimeşru bir tutukluluktan sonra Osman Kavala'ya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası veren kararını en güçlü biçimde kınar; Kavala'nın Türkiye'deki eleştirel sesleri susturmak ve caydırmak amacıyla haksız suçlamalardan mahkum edildiğine inanır; Türk makamlarına, uluslararası ve ulusal yükümlülüklerine uygun hareket etme, bu davada AİHM'nin nihai kararına uyma ve Kavala'yı derhal serbest bırakma çağrısını yineler; dava dosyalarının birleştirilmesi ve ayrıştırılması ve sürekli usulsüzlükler de dâhil olmak üzere bir dizi karmaşık kaçamak yargı taktiğiyle Kavala'nın hapis cezasını uzatmaya yönelik devam eden çabaları ve girişimleri kınar ve esefle karşılar; AİHM kararlarında bu suçlamayı özellikle reddetmiş olmasına rağmen, mahkeme

tarafından verilmiş ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının Türk Ceza Kanunu'nun 312'nci Maddesi'ne (cebir ve şiddet kullanarak Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'ni ortadan kaldırmaya teşebbüs) dayandırılmasından dolayı dehşete düşmektedir; Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Kavala'nın serbest bırakılmasını talep eden ve ülkenin AİHM'in nihai kararına uymayı reddetmesi üzerine Aralık 2021 ve Şubat 2022'de geçici kararlar yoluyla Türkiye aleyhine tarihi ihlal davalarının başlatılmasıyla sonuçlanan mükerrer kararlarını not eder; ihlal davalarının, Türkiye'nin Avrupa Konseyi üyesi ve AB'ye aday bir ülke olarak yükümlülüklerini ihlal etmesinin ciddiyetini vurguladığını kaydeder;

11. Türkiye'nin cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile ülkede kadın haklarını geliştirme çabalarına büyük bir gerileme olarak, kadın cinayetlerinin ve diğer şiddet biçimlerinin sürekliliği göz önüne alındığında özellikle endişe verici karar olan Kadına Yönelik Şiddet ve Aile içi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nden (İstanbul Sözleşmesi) çekilmesi konusundaki güçlü kınama ve üzüntüsünü yineler; Türk hükümetine, temel Avrupa değerlerinin açık bir ihlali olan ve Türkiye'nin katılım sürecine ilişkin değerlendirmenin bir parçasını oluşturacak olan bu anlaşılması güç kararı geri alması için yaptığı çağırısı yineler; bu bağlamda Türk makamlarını 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve AİHM'in ilgili içtihatlarında tespit edilen tüm tedbirlerin tam anlamıyla uygulanması yoluyla sıfır tolerans politikası izlemeye ve tüm kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddeti önlemeye ve bunlarla mücadele etmeye, şiddet mağdurlarını desteklemeye ve istismarcılardan hesap sormaya çağırır; Türkiye'nin en büyük ve önde gelen kadın hakları gruplarından Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun (KCDP) toplumsal ahlaka aykırı olması gerekçesiyle kapatılmasını isteyen İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına bağlı Fikri ve Sınai Suçlar Bürosu'nun hazırladığı iddianame hakkında derin endişe duyar;

12. Anayasasında yer alan ve AİHS'ne taraf statüsü kaynaklı pozitif bir yükümlülük oluşturan Türkiye'de toplanma ve gösteri yapma özgürlüğünün korunmasının önemini kaydeder; valiler tarafından uygulanan toplanma ve gösteri yasaklarının rutin olarak kullanılması ve genişletilmesi, barışçıl gösterilere ve gazetecilere karşı aşırı güç kullanan emniyet görevlilerinin genel olarak cezasız kalması ve göstericilere

terör bağlantılı faaliyetler suçlamasıyla verilen idari para cezaları ve kovuşturmalar ışığında giderek daha fazla baskı altında olan toplanma ve gösteri yürüyüşü özgürlüğünde ciddi bir gerilemeden üzüntü duyar; özellikle Van Valiliği'nin Van'da beş yılı aşkın süredir uyguladığı yasaktan endişe duyar; - daha sonra Danıştay tarafından askıya alınan - Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) başkanının emniyet güçlerine protesto ve gösterilerin basın kayıtlarını engelleme talimatı veren Nisan 2021 genelgesi de dâhil olmak üzere, Türk polisi tarafından halk protestolarında gazetecilerin hedef alınmasını esefle karşılar; barışçıl toplanma haklarını kullandıkları için yargılanan Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerine yönelik suçlamaları düşürmeleri için yetkililere çağrısını yineler ve akademik özgürlüğün ve üniversitelerin özerkliğinin sağlanmasının önemini vurgular; bu bağlamda, mevcut rektörü Ağustos 2021'de cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile atanan Boğaziçi Üniversitesi'nde göreve seçimle gelen üç dekanın görevden alınmasına yönelik son karardan duyduğu endişeyi belirtir; Avrupa Dış Eylem Servisi'nin (EEAS) 4 Şubat 2021'de yaptığı ve COVID-19 salgınının eleştirel sesleri susturmak için bir araç olarak kullanılmayacağını hatırlatan ve üst düzey yetkililerin LGBTİ öğrencilere yönelik nefret söylemini kınayan açıklamasını memnuniyetle karşılar; Boğaziçi Üniversitesinde öğrencilere karşı yasa dışı aşırı güç kullanıldığı ve çok sayıda katılımcının gözaltına alındığı 9. Onur Yürüyüşü'nde polis tarafından son zamanlarda alınan sıkı önlemleri şiddetle kınar;

13. İfade özgürlüğünü kısıtlayan orantısız ve ihtiyari tedbirler hususundaki derin kaygısını yineler; Türkiye'de cezaevindeki gazeteci sayısındaki düşüşü ve gazeteciler aleyhine son zamanlarda görülen beraat davalarındaki yükselişi not eder; sırf mesleklerini ve medeni haklarını kullandıkları için hukuka aykırı olarak tutuklu kalan tüm gazeteci, yazar, basın mensubu ve sosyal medya kullanıcılarının serbest bırakılmasını ve beraatını talep eder; Basın Kartı Yönetmeliği'nin bazı maddelerinin yürütülmesini durduran Danıştay kararlarını ve halka açık gösterilerde görsel-işitsel kayıtları yasaklayan polis genelgesini memnuniyetle karşılar; bu arada, gazetecilerin, medya çalışanlarının ve sosyal medya kullanıcılarının devam eden nedensiz tutuklamaları, onları susturmak için sistematik olarak belirsiz terör suçlarının kullanılması, artan sosyal medya kısıtlamaları, sansür, insanları soruşturma ve

kovuşturma uygulaması hakkındaki derin kaygılarını dile getirir. İslami değerlere saygısızlık iddiası gibi suçlamalarla, özellikle Türk Ceza Kanunu'nun cumhurbaşkanına hakaretle ilgili 299'uncu Maddesi'nin bir ila dört yıl hapis cezasına çarptırılması hususunun ağır şekilde suistimal edilmesinden dehşete kapılır; Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın görev süresinin ilk yılı olan 2014'ten bu yana, cumhurbaşkanına hakareten 160.000'den fazla soruşturma başlatılmasını, 35.500'den fazla dava açılmasını ve 12.800'den fazla hapis cezası verilmesini tamamen orantısız bulmaktadır; Türk makamlarını cumhurbaşkanına hakaret yasasını AİHM kararları doğrultusunda değiştirmeye ve bu konudaki Türk yasalarını AİHS ile uyumlu hale getirmek için Venedik Komisyonu'nun tavsiyelerine uymaya çağırır. 14 Ocak 2022'de TELE1 TV'de canlı yayında 'cumhurbaşkanına hakaret' iddiasıyla İstanbul 36'ncı Asliye Ceza Mahkemesince geçtiğimiz günlerde iki yıl dört ay hapis cezasına çarptırılan gazeteci Sedef Kabaş hususunda dehşete kapılmaktadır; üst düzey hükümet yetkilileri tarafından alenen hedef alındıktan ve 49 gün tutuklu kaldıktan sonra 22 Ocak 2022'de gece yarısı baskınında tutuklanmasından bu yana gördüğü muameleyi ve İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın hazırladığı iddianameyi kınar. Savcılık farklı suçlardan 12 yıl 10 aya kadar hapis cezası istedi; bu davayı, cumhurbaşkanı veya hükümete yönelik eleştirilerini ifade edebilecek herhangi bir gazeteci veya vatandaş üzerinde caydırıcı bir etki yaratmak amacıyla 299'uncu Madde'nin kötüye kullanılmasının açık bir örneği olarak görür; 28 Ocak 2022 tarihinde yayımlanan basın ve yayın faaliyetlerine ilişkin cumhurbaşkanlığı genelgesinin temel hak ve özgürlüklere hukuka aykırı kısıtlamalar getirebileceği endişelerini dile getirir; tüm Avrupa Konseyi üyeleri arasında Türkiye'nin 2021'de AİHM'de ifade özgürlüğü ihlalleriyle ilgili en fazla hükme sahip olmasından endişe duyduğunu ve Türkiye'nin hâlâ basın özgürlüğünün en çok saldırıya uğradığı ülkeler arasında yer almasından üzüntü duyduğunu bildirir;

14. Gazetecilere ve bağımsız medyaya yönelik devam eden kovuşturma, sansür ve tacizin Türkiye'de bir endişe konusu olmaya devam ettiğini ve Türk toplumunun demokratik dokusunu aşındırdığı için gecikmeden ele alınması gerektiğini iddia eder; ayrıca Avrupa Birliği'ndeki gazetecilerin ve muhaliflerin hedef gösterilmesinden kaygı duyar; Türkiye Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) başkanını, Türk gazeteci ve

yayıncılarının meşru ifade özgürlüğünü sınırlandıran aşırı para cezaları ve yayın yasaklarından vazgeçmeye çağırır; RTÜK'ün, uluslararası medya kuruluşları Deutsche Welle, Euronews ve Voice of America'yı izleme ve içeriklerini denetlemesine izin verecek yayın lisanslarına başvuramaları halinde engelleme tehdidinden endişe duyar; RTÜK'ten bağımsız yayıncılara yönelik ayrımcı cezai tedbirlerine son vermesi çağrısında bulunur; kamu fonlarının (reklam, kamu ihaleleri) dağıtımına ilişkin şeffaflığın olmaması da dahil olmak üzere, hükümet adına kitle iletişim araçları üzerinde neredeyse tam bir kontrol sahibi olmasını sağlayan ekonomik baskının artması gerçeğinden üzüntü duyar; devlet tarafından yönetilen ve hükümet yanlısı medya kuruluşlarından devlet propagandasının yayılması konusundan endişe duyar; Basın İlan Kurumu (BİK) Başkanı'nı, Türkiye basın tarihinde tarihi bir gazete olan Evrensel'de olduğu gibi, kamuya açık reklam yasaklarının bağımsız medya haberciliğini bastırmaya hizmet etmemesini sağlamaya çağırır; Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı'nı basın kartı başvurularının süratle işleme alınmasını sağlamaya ve gazetecilere yönelik suç duyurusu ve kavgacı söylemlere son vermeye çağırır; TBMM'yi Anayasa Mahkemesi'nin İnternet Kanunu'nun 9'uncu Maddesi'nin ifade ve basın özgürlüğünü koruyacak şekilde yeniden düzenlenmesini talep eden Ocak 2022 tarihli kararının takibini yapmaya çağırır; özellikle yakın zamanda Türkiye'ye girişi yasaklanan ve Ankara'ya yönelik eleştirilerini ifade ettiği için mahkemeye sevk edilen Kıbrıslı Türk gazeteci Ali Kişmir'in davasından endişe duyar;

15. Türkiye'nin 2021'de, olumlu yönde atılan bir adım olmasına rağmen mütevazı/ılımlı olan ve temel endişeleri gidermeyen dördüncü ve beşinci yargı paketlerini kabul ettiğini not eder; bununla birlikte, mevcut sorunların yalnızca tartışmalı mevzuattan kaynaklanmadığını, çoğu zaman mevcut yeterli hükümlerin uygulanmasındaki başarısızlık ve siyasi irade eksikliğinden kaynaklandığını iddia eder; Türkiye'de hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığının ve tarafsızlığının süregelen erozyonu ve son yıllarda hükümet ve kamuoyu tarafından gerçekleştirilen toplu işten çıkarmaların caydırıcı etkisinden endişe duymaya devam eder. Yöneticilerin, yargının bağımsızlığını, tarafsızlığını ve insan hakları ihlallerine karşı etkili bir çözüm sağlama kapasitesini zedeleyen, devam eden adli davalar hakkında açıklamaları ve bu

bağlamda, yargı reformlarının temel eksiklikleri gidermediğini üzülererek kaydeder; nüfusun hizmet ve yararına çalışan, işleyen bir demokratik sistemin temel taşı temsil ettiğinden, bunun son derece endişe verici bir alan olduğunu vurgular; Yargıtay'da sadece 20 gün görev yapan ve daha önce aralarında Osman Kavala, Gezi Parkı protestocuları, gazeteciler Can Dündar ve Erdem Gül aleyhine açılan tartışmalı davalarda yer alan İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı olarak görev yapan bir yargıcın Ocak 2021'de Anayasa Mahkemesine atanmasını kaydeder; Hâkimler ve Savcılar Kurulu'nun (HSK) yargı bağımsızlığının olmayışıyla ilgili temel kaygı unsuru olduğuna dikkat çeker; bu konseyin bağımsızlığını sağlamak ve keyfi kararlarına son vermek amacıyla yapıda ve seçim sürecindeki eksikliklerin giderilmesi yönündeki çağrısını yineler; çok sayıda Türk hâkim ve savcının görevden alınmasını ve zorla ihraç edilmesini şiddetle kınar; yargıdaki görevden alma ve atamaların özellikle titiz bir incelemeye tabi tutulması gerektiğini, yürütme organının yargıya müdahale etmesinin veya yargıya etki etmeye çalışmasının yasaklanması gerektiğini ve yargının atanmasının bağımsızlık ve tarafsızlık ilkelerine uygun olması gerektiğini hatırlatır; terörizmle suçlanan kişileri temsil eden avukatların, adil yargılanma ve adalete erişim hakkına açık bir engel teşkil edecek şekilde müvekkillerine atfedilen suçla aynı suçtan veya ilgili bir suçtan yargılandıkları bir takibata ve zulme ilişkin raporlar karşısında dehşete düşer. Türk hükümetini avukatların bağımsız çalışmasını garanti etmeye ve sadece yasal görevlerini ifa ettikleri için yasadışı olarak gözaltına alınan herkesi serbest bırakmaya çağırır; Temmuz 2018'de olağanüstü halin resmi olarak kaldırılmasına rağmen, demokrasi ve temel haklar üzerindeki etkisinin güçlü bir şekilde hissedilmeye devam ettiğini ve öğretmenler dahil 152.000'den fazla memur arasında birçok kişiyi etkilemeye devam ettiğini derin bir endişeyle not eder, ihtiyari olarak ihraç edilen ve kamuda ve mesleklerinde çalışmalarını kalıcı olarak yasaklanan doktorlar, akademisyenler (barış için), avukatlar, hakimler ve savcılar; bu işten çıkarmaların birçoğunun, işten çıkarılanlar ve aileleri üzerinde kalıcı bir sosyal ve mesleki damgalanma dahil olmak üzere yıkıcı etkilerinin devam ettiğini vurgular; Olağanüstü Hal Tedbirleri İnceleme Komisyonu'nun bağımsız ve tarafsız olmaması nedeniyle bir iç hukuk yolu mekanizması olarak işleyişi konusunda ciddi şüphelerini

dile getirir; bazı kademeli iyileştirmelere rağmen, pasaportların keyfi iptallerinin, hareket özgürlüğünün önemli bir ihlali olmaya devam ettiğini not eder;

16. Anayasa Mahkemesine giderek artan sayıda anayasal hak ihlalleri ile ilgili başvuru yapılmasından ve bu ihlallerin ortaya çıkması durumunda hiçbir değişiklik yapılmamasından duyduğu endişeyi ifade eder; Anayasa Mahkemesi Başkanı'nın 2021'de alınan 66.000'den fazla başvurunun %73'ünden fazlasının adil yargılanma hakkıyla ilgili olduğunu kabul eden ve durumu 'korkunç' olarak nitelendiren son açıklamalarını not eder; kararların bir yıl ertelenmesine izin veren mahkemenin usul kurallarında yapılan değişikliklerin yasallığını sorgular;
17. Mart 2021'de Türk makamları tarafından yeni bir insan hakları eylem planının kabul edilmesini ilkesel olarak memnuniyetle karşılar; bununla birlikte, bazı temel konuların ele alınmadığını ve hükümetin taahhüdünün, planın ne ölçüde uygulandığı ve ayırım gözetmeksizin tüm vatandaşlara uygulanmasını sağlamak için yapılan reformların ne ölçüde üstlenildiği ile ölçüleceğini kaydeder; Türk makamlarını, Kürtlerin, Ermenilerin, Süryanilerin ve özellikle nispeten daha yüksek seviyelerde yoksulluk, işsizlik, ayrımcılık ve dışlanma ile mücadele etmeye devam eden Roman topluluğunun barınma ve eğitimi de dâhil olmak üzere, vahim durumunu etkili bir şekilde ele alma çabalarını hızlandırmaya çağırır;
18. AİHM kararlarının ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin vicdani ret ile ilgili geçici kararlarının tam olarak uygulanması çağrısında bulunur; bu bağlamda, Türk makamları tarafından Bakanlar Komitesi'ne sunulan eylem planını kaydeder ve onları, gerekli mevzuatlarla, askerlik hizmetine karşı vicdani ret hakkının adil ve erişilebilir bir şekilde kullanılmasını sağlamak için daha fazla tedbir geliştirmeye teşvik eder; vicdani ret ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesine ilk başvurunun yapıldığı 2017 yılından bu yana başvurularla herhangi bir esaslı iletişim olmaksızın derdest olan başvuruların sayısının artmasından duyduğu endişeyi ifade eder; vicdani retçileri etkileyen tüm kısıtlamaların, kovuşturma ve ceza döngüsünün sona erdirilmesi için gerekli yasal değişikliklerin yapılmasını teşvik eder;
19. Türk makamlarını, Venedik Komisyonu'nun dinî cemaatlerin statüsüne ilişkin tavsiyelerini ve AİHM'in ilgili tüm kararlarını ve Gökçeada ve Bozcaada adalarındaki Rum Ortodoks nüfusu hakkındakiler de dâhil olmak üzere Avrupa Konseyi kararlarını

uygulayarak dinî toplulukların tüzel kişilik ve eğitim haklarını elde etmelerini sağlamaya ve düşünce, vicdan ve din özgürlüğü alanında olumlu ve etkili reformları teşvik etmeye çağırır; Türk hükümetini, AİHM'in zorunlu din ve ahlak dersleri ve Alevi ibadethanelerine ilişkin kararlarına uygun olarak, Alevi kimliğinin kamuoyu tarafından tanınması ve cemevlerinin yasal statüsü ve finansmanı ile ilgili devam eden çabaları hızlandırmaya çağırır; Türk makamlarını, başta UNESCO Dünya Mirası Alanları olarak sınıflandırılanlar olmak üzere, kültürel ve dinî anıtların ve sembollerin tarihî ve kültürel karakterine tam olarak saygı duymaya çağırır; UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde yer alan tarihî Sümela Manastırı ile ilgili son gelişmeleri endişeyle kaydeder; 1971 yılından bu yana kapalı olan Heybeliada Ruhban Okulu'nun yeniden açılmasına izin verilmesi ve işlevini yerine getirebilmesi ve din adamlarının yetiştirilmesi, atanması ve bir sonrakine intikal etmesi ile ilgili kısıtlamaların kaldırılması için tüm engellerin kaldırılması gereğini vurgular; Türkiye'yi tüm dünyadaki Ortodoks Hristiyanların Ekümenik Patrikhanesi'nin önemine saygı duymaya, dinî Ekümenik Patrik sıfatının kamusal kullanımını ve tüzel kişiliğini tanımaya davet eder; 2013'te iptal olan, gayrimüslim cemaat vakıflarına yönelik yeni bir seçim yönetmeliğinin henüz yayınlanmamış olmasının, seçim yapılamayacağı için bu vakıfların düzgün yönetimi açısından ciddi sorunlar yaratmasından üzüntü duyar; başta Aleviler, Hristiyanlar ve Yahudiler olmak üzere, dinî azınlıklara karşı nefret söylemi ve nefret suçlarının rapor edilmeye devam edildiğini ve soruşturmaların etkisiz kaldığını endişeyle kaydeder; Türk makamlarını suçluları etkin bir şekilde kovuşturmaya ve tüm dinî azınlıkları gerektiği gibi korumaya çağırır;

20. Türk hükümetinin sivil toplum ve insan hakları savunucuları, avukatlar, gazeteciler, akademisyenler, sendikacılar, etnik ve dinî azınlıklar ve çok sayıda Türk vatandaşı üzerindeki süregelen yasal ve idarî baskısından ve bunların Türkiye'de serbestçe faaliyet gösterebilecekleri alanın sürekli daralmasından üzüntü duyar; önde gelen insan hakları STK'ları ve medya kuruluşları dâhil olmak üzere, STK'ların keyfi olarak kapatılmasını kınar; Türkiye'yi, insan hakları savunucuları, akademisyenler ve gazeteciler de dâhil olmak üzere eleştirel veya muhalif seslerin görev ve kapsamı dâhilinde hareket etmelerine ve genel olarak daha sağlıklı bir demokrasi ve toplum

sağladıkları için mesleklerini özgürce icra etmelerine izin vererek, onları güçleri istikrarsızlaştırırdan ziyade sosyal diyaloga değerli katkıda bulunanlar olarak görmeye çağırır; Türkiye'ye, İçişleri Bakanlığı ve Cumhurbaşkanı'na sivil toplum kuruluşlarının, iş ortaklıklarının, bağımsız grupların ve bu grupların faaliyetlerinin kısıtlanması için geniş yetki veren Aralık 2020 tarihli Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine Dair Kanunu'nu yeniden gözden geçirmesi çağrısını yineler; hem İnsan Hakları Komiseri'nin hem de Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'nin, insan hakları örgütlerinin bu yasaya göre ilk denetlenecek kuruluşlar olduğuna işaret eden gözlemlerinden endişe duyar; AB ve Üye Devletlerini, Türk hükümeti üzerinde daha fazla baskı uygulamaya ve ilgili mali araçlar aracılığıyla da dâhil olmak üzere Türkiye'deki insan hakları savunucularına ve bağımsız sivil topluma desteklerini artırmaya çağırır; Komisyonu, Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA III) ve Komşuluk, Kalkınma ve Uluslararası İşbirliği Aracı-Küresel Avrupa'nın ilgili programları aracılığıyla, AB-Türkiye ilişkilerini güçlendirmek için ihtiyaç duyulan siyasi iradeyi oluşturmaya yardımcı olabilecek demokrasi yanlı çabalara öncelik vermek için sivil toplum, devlet dışı aktörler ve insandan insana temaslara yeterli finansman sağlamaya çağırır; Komisyonu, ortak çıkar projeleri için yerel yönetimlere sağlanabilecek finansmanları keşfetmeye çağırır; IPA III kapsamındaki mali yardımın 'önce temeller' yaklaşımıyla bağlantılı koşulluluğa dayandığını vurgular ve bu bağlamda, Türkiye'deki reformlar için IPA fonlarının tam bir şeffaflık içinde dağıtılması ve doğrudan AB veya tanınmış bir uluslararası kurum tarafından yönetilmesi talebini yineler;

21. Başta fiziksel saldırılar ve nefret suçları -özellikle trans bireylere yönelik- olmak üzere LGBTİ bireylerin insan hakları durumuyla ilgili devlet destekli bozulmay, ülke çapındaki Onur yürüyüşlerine yönelik uzatmalı yasaklar, toplanma, örgütlenme ve ifade özgürlüklerine getirilen kısıtlamalar ve medyada ve çevrim içi sansürler konusunda derin endişelerini ifade eder ve Türk hükümetini bu bireylerin eşit ve yasal haklarını korumaya davet eder; tüm vatandaşların bu özgürlüklerden güvenli bir şekilde yararlanabilmelerini sağlamak için tedbir alma gereğini hatırlatır; Türk hükümetinin giderek artan homofobik duruşunu ve üst düzey yetkililer tarafından LGBTİ topluluğunu damgalamayı ve kriminalize etmeyi amaçlayan ve nefret suçlarını

elverişli kılabilecek ve artan taciz, ayrımcılık ve potansiyel şiddeti güçlü bir şekilde mümkün kılmaya hizmet edebilecek nefret söylemi kullanımına dikkat çeker; Türkiye'nin AİHS kapsamındaki yükümlülüklerinin LGBTİ bireylere yönelik ayrımcılık ve şiddetle mücadele etme sorumluluğunu gerektirdiğini hatırlatır ve Türk makamlarını taahhütlerini yerine getirmeye çağırır; cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ve cinsiyet özelliklerinin iş yasasının ayrımcılıkla mücadele hükmüne korunan gerekçeler olarak eklenmesi çağrısında bulunur; insan hakları savunucularını, STK'ları ve avukatları susturmak ve aktivizmi, özellikle de LGBTİ hakları savunucularını azaltmak için adli işlemlerin kullanım biçimini vurgular; İstanbul, Ankara ve Diyarbakır barolarına yönelik yürütülen cezai soruşturmalar ve Ankara'da Orta Doğu Teknik Üniversitesinde düzenlenen 2019 Onur Yürüyüşü'ne katılanların yer aldığı davadan kaygı duyar; ikincisinin beraatini memnuniyetle karşılar; Ankara Barosu Yönetim Kurulu Üyesi ve Başkanı'nın, Diyanet İşleri Başkanı'nın 14 Nisan 2020'de açıkça homofobik olan "İslam eşcinselliği lanetliyor [...] hastalık getirdiği ve nesilleri çürüttüğü için" açıklamasını eleştirdiği gerekçesiyle "kamu görevlisine hakaret" iddiasıyla Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın iki yıla kadar hapis istemiyle yargılandığı davayı endişeyle izler; Türk makamlarını, AB Temel Haklar Bildirgesi'nin 21'inci Maddesi uyarınca cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine dayalı her türlü ayrımcılığı sona erdirmek için gerekli yasal önlemleri almaya çağırır; yetkilileri homofobik ve transfobik nefret suçlarına ilişkin ceza mevzuatını Avrupa Komisyonunun Irkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı 7 No'lu Genel Politika Tavsiyesi ile uyumlu hâle getirmeye çağırır; Türkiye'yi LGBTİ etkinliklerinin barışçıl katılımcılarına yönelik tüm suçlamaları düşürmeye ve Onur Yürüyüşü etkinliklerinde uzun süredir devam eden yasakları kaldırmaya çağırır;

22. Başta HDP olmak üzere, CHP de dâhil muhalefet partilerine yönelik baskı uygulamak, onları kapatmaya zorlamak ve üyelerini hapse atmak gibi demokratik sistemin düzgün işleyişini baltalayan sürekli saldırılardan derin endişe duyar; demokrasinin siyasi partilerin, sivil toplumun ve medyanın tehditler veya keyfi kısıtlamalar olmaksızın faaliyet gösterebileceğini vurgular;

23. HDP'nin, seçilmiş belediye başkanlarının ve gençlik örgütleri de dâhil olmak üzere parti örgütlerinin, Türk makamlar tarafından özellikle ve sürekli olarak hedef

alındığını ve suçlu atfedildiğini, bunun da 4 binden fazla HDP üyesinin hâlen cezaevinde olduğu bir duruma yol açtığını büyük bir endişe ile not eder; HDP'nin eski eş başkanları Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ'ın Kasım 2016'dan bu yana devam eden tutukluluk hâllerini şiddetle kınamaya devam eder ve derhâl serbest bırakılmaları için çağrıda bulunur; Türkiye'nin Selahattin Demirtaş'ı derhâl serbest bırakmasını zorunlu kılan AİHM kararını Türk makamlarının sürekli olarak göz ardı etmesi ve kararı uygulamaması karşısında dehşete düşmüştür; Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından HDP'nin kapatılması, HDP'nin mevcut lider kadrosunun büyük bir kısmının da aralarında bulunduğu 451 kişinin siyasi hayattan men edilmesi ve bu kişilerin önümüzdeki beş yıl boyunca herhangi bir siyasi faaliyette bulunmalarının engellenmesi amacıyla hazırlanan iddianamenin Haziran 2021'de Anayasa Mahkemesi tarafından oy birliği ile kabul edilmesini şiddetle kınar; Anayasa Mahkemesinin daha önce altı Kürt yanlısı siyasi partiyi yasakladığını hatırlatır; HDP'nin kapatılmasına yönelik davada, partiye yönelik birkaç yıldır devam eden baskının doruk noktasında olduğunu büyük bir endişe ile not ederken HDP'nin yasaklanmasının, çoğulculuğa ve demokratik ilkelere geri dönüşü zor bir darbe vuracağı için ciddi bir siyasi hata olacağını yineler; ayrıca, Kobani olarak bilinen ve aralarında çok sayıda HDP'li siyasetçinin de bulunduğu 108 kişinin yargılandığı davada, Ankara 22'nci Ağır Ceza Mahkemesi'nin rolünün altını çizer; Cumhuriyet savcısının özel rolüne işaret etmekte ve özellikle dosyada yer alan siyasi müdahale iddialarına açıklık getirilmesini talep etmektedir; ayrıca mahkemenin, , sanıkları dinlemeden 3.530 sayfalık bir belgeyi bir hafta içinde nasıl inceleyip kabul ettiğini sorgular;

24. CHP Genel Başkan Yardımcısı Gökçe Gökçen hakkında bir kitapçığın yayımlanması ve dağıtılması nedeniyle partinin tüm yönetim kuruluna açılan bir soruşturma kapsamında devam eden davadan endişe duyar; Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın, Gökçen'e, broşürün yayımlanmasıyla ilgili olarak, hakkında açılan üç davadan en az beş yıl hapis cezası öngörmesini ve cumhurbaşkanına fiili saldırı suçunu isnat etmesini hayretle karşılar; bir davanın Ankara 18'inci Ağır Ceza Mahkemesi tarafından reddedilmesine rağmen, Cumhurbaşkanı'na nefret ve karalamaya yönelik tahrik gerekçesiyle açılan diğer iki davanın hâlen devam ettiğini not eder; CHP

İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu'nun aleyhine açılan ve sayısı giderek artan davalar yoluyla, sürekli olarak siyasi ve adli tacize uğramasından dolayı endişe duyar; geçtiğimiz günlerde Yargıtay'ın, Kaftancıoğlu'na yönelik dört cezadan üçünü onayarak dört yıl on bir ay hapis cezasını ve siyasi yasak getiren kararını kınar; Eylül 2022'de kurulduğu gün kuruluş belgesi için İçişleri Bakanlığı'na başvuran Türkiye Yeşiller Partisi'ne henüz kuruluş belgesinin verilmemesi ve uzayan kayıt sürecinin keyfi nitelikte olmasından dolayı endişe duyar;

25. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin demokratik bir kurum olarak imajına ciddi şekilde zarar veren muhalefetteki milletvekillerinin, milletvekilliğinin düşürülmesinin sık sık tekrarlanmasını kınar; bu bağlamda, 2016 yılında 40 HDP milletvekilinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasının, ifade ve toplanma özgürlüğü haklarını ihlal ettiğine dair AİHM'nin 1 Şubat 2022 tarihli verilen kararını hatırlatır; beş yıl önce çekilen fotoğraflarla ilgili olarak "terör örgütüne üye olma" iddiasıyla suçlanan ve 1 Mart 2022 tarihinde, yasama dokunulmazlığı kaldırılan HDP Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in davası endişeyle takip etmektedir;

26. Türk makamlarının, demokratik yollarla seçilmiş olan 150'den fazla belediye başkanını, güvenilirliği sorgulanan kanıtlara dayanarak görevden almasını ve yerlerine seçilmemiş kayyumları keyfi olarak atama kararını kınadığını vurgular; 31 Mart 2019 tarihinde yapılan son yerel seçimlerden bu yana, Türkiye'nin sadece güneydoğusunda, demokratik yollarla seçilmiş olan 65 HDP'li belediye başkanından 48'inin hükümet tarafından görevden alınmasını ve görevden alınanların yerine kayyum atanmasını kınar; bu hukuk dışı kararların, yerel düzeyde demokrasinin altını oyduğuna ve demokrasinin en temel ilkelerine doğrudan bir saldırı teşkil ettiğine, milyonlarca seçmeni demokratik temsilden mahrum bıraktığına güçlü bir şekilde inanır; Türkiye'yi, görevden alınmış olan belediye başkanlarının görevlerine iade etmeye çağırır; muhalefet partilerin belediye başkanları tarafından yönetilen İstanbul, Ankara ve İzmir'deki belediyeleri çalışamaz hâle getirmek için Türk hükümeti tarafından alınan siyasi, yasal ve idari tedbirleri şiddetle eleştirir;

27. Partiler arası uzlaşmadan kabul edilen son seçim reformlarını ve %10 olan seçim barajının %7'ye-halen çok yüksek- düşürülmesini kaydeder; oy sayım ve itiraz süreçlerinden sorumlu olan il seçim kurullarının seçim usulünde yapılan

değişiklikleri -şimdiye kadar bu kurullar en kıdemli hakimlerden oluşurken artık kura ile belirlenecek- kaygıyla karşılar; tüm adaylar ve partiler için özgür ve adil bir ortamın sağlanması, Venedik Komisyonu ile Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı'nın tavsiyeleri doğrultusunda hareket etmesi ve ülke genelinde her seviyede düzenlenen seçimler için daha elverişli bir ortamın oluşturması için Türkiye'ye yönelik çağrısını yineler;

28. Türkiye'nin meşru güvenlik kaygılarını ve terörle mücadele hakkını kabul eder; bununla birlikte, bu hakkını hukukun üstünlüğü, insan hakları ve temel özgürlüklere tam saygı çerçevesinde gerçekleştirilmesi gerektiğini vurgular; 2002 yılından bu tarihe kadar AB terör örgütleri listesinde yer almakta olan Kürdistan İşçi Partisi (PKK) tarafından gerçekleştirilen şiddetli terör saldırılarını kesin ve net bir şekilde kınadığını tekrarlar; IŞİD de dâhil olmak üzere terörle mücadelede Türkiye, AB ve Üye Devletleri için daha yakın iş birliği yapmanın önemine işaret eder; terör, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede, Türk makamlarını, AB ile yakın işbirliği geliştirme konusundaki çabalarını sürdürmeye ve terör ve ilgili uygulamalara ilişkin yasalarını Avrupa mevzuatıyla uyumlu hâle getirmeye davet eder; suç ve terörle mücadeleden sorumlu Türk makamları ile Europol arasında, kişisel verilerin paylaşımına ilişkin uluslararası bir anlaşmanın imzalanması için devam eden müzakereleri belirtir; bu müzakerelerde, Avrupa veri koruma standartlarının ve temel hakların gözetilmesini ümit ettiğini ifade eder; Europol ile iş birliğinin yapılması ve kara para aklama, terörün finansmanı ve siber suçlar ile mücadelede kullanılacak düzenlemeler bütünüünün güçlendirilmesi için Türkiye'yi bir kez daha veri koruma yasasını AB standartlarıyla uyumlu hâle getirmeye çağırır;

29. Türkiye'de terörle mücadele hükümlerinin hala çok geniş olduğunu ve insan hakları ile gazeteciler, aktivistler ve siyasi muhalifler gibi ülkedeki her türlü eleştirel sesin bastırılması için keyfi bir şekilde kullanıldığını vurgular ve yetkililerin terörle mücadele mevzuatını kötüye kullanarak, her zaman mevcut olan bu tehdidin ciddiyetini azalttığının altını çizer; bu bağlamda zorla kaybetme vakalarının hala meydana geldiğini not eder; İçişleri Bakanı'nın İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin terörle bağlantılı olduğu iddiasıyla 550'den fazla çalışanın adının karıştığı özel bir soruşturma açma kararından ve Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın iddianamesinin

ardından Ankara 19. Ağır Ceza Mahkemesi'nde "yasadışı silahlı örgüt üyeliği" suçlamasıyla yargılanan ancak beraat eden önde gelen insan hakları avukatı ve İnsan Hakları Derneği (İHD) Eş Başkanı Öztürk Türkdoğan'a yönelik yeni adli tacizden derin endişe duyar;

30. İnsan haklarının korunması, ifade özgürlüğü ve siyasi katılım açısından ülkedeki Kürt halkının durumundan ve Türkiye'nin güneydoğusundaki durumdan derin endişe duymaya devam eder; kolluk kuvvetlerinin Türkiye'nin güneydoğusunda yaşanan güvenlik tehditlerine yanıt verirken gözaltındaki kişilere işkence ve kötü muamelede bulunduğu dair çok sayıda bildirimden özellikle endişe duyduğunu belirtir; Türkiye'nin güneydoğusunda önde gelen sivil toplum aktörlerine ve siyasi muhaliflere karşı uygulanan gözaltı tedbirlerini kınar ve Türkiye'yi insan hakları savunucularını korumaya, güvenliğini sağlamaya ve bu vakalara ilişkin derhal bağımsız soruşturmalar başlatmaya çağırır; Kürt toplumu gibi grupların dillerinin eğitimde ve kamusal yaşamın her alanında anadil olarak kullanılmasının Türk Anayasası tarafından yasaklanması da dahil olmak üzere etnik ve dini azınlıklara yönelik baskıları kınar; bu baskıların, kişilerin etnik veya dini bir azınlığa mensup olduklarını ve kendilerini azınlıklarının geleneksel dilinde ifade etme haklarını koruyan uluslararası hukukun ihlali anlamına geldiğini yineler; ilgili tüm tarafların ve demokratik güçlerin dahil olduğu güvenilir bir siyasi sürecin yeniden başlatılmasının aciliyetini ve Kürt meselesinin barışçıl yollarla çözülmesi gerektiğini vurgular;

31. Hukukun üstünlüğü ilkesi ve temel insan haklarının ihlali anlamına gelen, Türkiye dışında ikamet eden Türk vatandaşlarının zorla iadesi, kaçırılması ve alıkonulmasını şiddetle kınar; AB'yi kendi Üye Devletleri ile aday ve ortak ülkelerdeki bu endişe verici uygulamayı ele almaya çağırır; Türk hükümetinin, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) ve Diyanet İşleri Türk İslam Birliği (DİTİB) aracılığıyla AB'deki Türk diasporası üyelerini etkilemeye yönelik girişimlerinden endişe duyar; bu girişimler bazı Üye Devletlerdeki demokratik süreçlere müdahale edebilir; bu bağlamda, son dönemde hükümet yanlısı Türk medyası tarafından aralarında AP Milletvekili Evin İncir'in de bulunduğu bazı İsveçli siyasetçilere yönelik, dezenformasyon ve asılsız suçlamaların da yer aldığı kabul edilemez saldırıları kınar; iktidar koalisyonu MHP ile bağlantılı Bozkurtlar olarak da bilinen ırkçı aşırı sağcı

Ülkü Ocakları hareketi sadece Türkiye'de değil AB Üye Devletlerinde de yayılmaktadır; AB'ye ve Üye Devletlere bu örgütün AB ülkelerindeki derneklerinin yasaklanması ihtimalini inceleme, Üye Devletlere bu örgütün ırkçı faaliyetlerini yakından takip etme ve etkisini azaltmak için mücadele etmeleri çağrısında bulunur; EEAS'nin stratejik iletişim birimlerini, özellikle Afrika, Batı Balkanlar ve Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da Türkiye'nin dezenformasyonuna ilişkin şüpheleri belgelemeye ve bulgularını AP'ye rapor etmeye çağırır; Türkiye'de yaşayan Uygurların gözaltına alınma ve başka ülkelere sınır dışı edilme riskiyle karşı karşıya kalmaya devam etmelerinden duyduğu endişeyi ifade eder; Türk makamlarına, Çin ile suçluların iadesi anlaşmasını onaylamayı bekletmeleri çağrısında bulunur;

32. Türkiye'nin Avrupa Konseyi İşkenceyi ve İnsanlık Dışı ve Onur Kırıcı Muamele veya Cezayı Önleme Komitesi'nin tavsiyelerini uygulamayı reddetmesinden duyduğu endişeyi yineler; Türkiye'yi işkenceye karşı sıfır tolerans politikasına uymaya ve cezasızlığa son vermek ve sorumlulardan hesap sormak amacıyla gözaltı, sorgulama veya tutuklama sırasında işkence, kötü muamele ve insanlık dışı veya onur kırıcı muameleyle ilişkin ısrarlı ve güvenilir şikayetleri usulüne uygun olarak soruşturmaya çağırır; cezaevi yönetmeliğinde yakın zamanda yapılan ve “çıplak arama” terimini “detaylı arama” terimiyle değiştiren değişikliği memnuniyetle karşılar ve Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü'ne, bu uygulamanın halen devam ettiğine dair güçlü iddialar bulunması nedeniyle değiştirilen yönetmelikte belirtildiği üzere “insan onur ve haysiyetine saygı çerçevesinde” tam olarak uygulanmasını sağlama çağrısında bulunur; Türkiye'nin aşırı kalabalık cezaevlerindeki durumdan derin endişe duyar; bu durum, mahkumlar için ölümcül COVID-19 salgını tehlikesini daha da artırdığından dolayı mahkumların tıbbi tedavi ve ziyaret haklarına getirilen keyfi kısıtlamalardan derin endişe duyar; İnsan Hakları İzleme Örgütü verilerine göre Türkiye'deki cezaevlerinde 1605 hasta bulunduğunu ve bu sayının 604'ünün de ağır hasta olduğunu vurgular; eski Milletvekili Aysel Tuğluk'un, devlete bağlı Adli Tıp Kurumu (ATK) tarafından sağlık durumunun ciddiyetinin reddedilmesi sonrasında tıbbi raporlarla Tuğluk'un sağlık durumunun kötü olduğunun tespit edilmesi ve buna rağmen Tuğluk'un tutukluluğunun devam etmesinden üzüntü duyar; Aysel Tuğluk'un derhal serbest bırakılması çağrısında bulunur; hamile ve doğum sonrası kadınların

tutuklanmasına ilişkin rapor edilen uygulamadan endişe duyar, Türkiye'yi ilgili tüm kadınları serbest bırakmaya ve hamile kadınların doğumdan hemen önce veya sonra tutuklanması uygulamasına son vermeye davet eder; Aysel Tuğluk'un serbest bırakılması çağrısında bulunduktan sonra yakın zamanda yurt dışına çıkışı engellenen ve Kandıra Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından "devlete ve organlarına hakaret", "birlikliyi etkileme" ve "suçu ve suçluyu övme" suçlamalarıyla hakkında soruşturma başlatılan ve kısa süre önce davası düşürülen HDP Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun taciz edilmesinden endişe duyar;

33. Türkiye Ombudsmanının, ülkede temel haklara ilişkin yukarıda açıklanan vahim duruma rağmen sağır edici sessizliği karşısında dehşete düşmektedir; Türkiye Ombudsmanına kurumunun Türk vatandaşları için yararlı bir araç haline gelmesini ve hak arama kültürünün güçlendirilmesinde aktif bir rol oynamasını sağlama çağrısında bulunur, ülkenin iki temel insan hakları kurumu olan Kamu Denetçiliği Kurumu ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu'nun operasyonel, yapısal veya mali açıdan bağımsız olmamasından üzüntü duyar; Türk makamlarını, bu kurumların, ilgili olduğu hallerde, Paris İlkeleri ve eşitlik kurumlarının standartlarına ilişkin Komisyon Tavsiye Kararı ile uyumlu olması için gerekli tedbirleri almaya davet eder; İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu'nun bazı üyelerinin toplumsal cinsiyet eşitliği, kadın hakları ve LGBTIQ hakları da dâhil olmak üzere temel insan haklarına karşı olumsuz bir tutum sergilemesinden ve Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesine destek vermesinden üzüntü duyar; Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonunu, ülkedeki insan hakları ihlallerini araştırmak ve hesap sormak için geniş yetkilerini tam olarak kullanmaya ve ulusal mevzuatın Türkiye'nin de taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmeleriyle uyumlu olmasını sağlamak için yasa değişiklikleri önermeye davet eder;

34. Sendikaların özgürlüğünün ve sosyal diyalogun çoğulcu bir toplumun gelişimi ve refahı için çok önemli olduğunu hatırlatır; bu bağlamda işçi ve sendika haklarına ilişkin süregelen yasal eksikliklerden üzüntü duyduğunu ve örgütlenme hakkı, toplu sözleşme hakkı ve grev hakkının temel işçi haklarını oluşturduğunu vurgular; işverenler tarafından yapılan sendika karşıtı ayrımcılığın devam etmesi ve bazı sendikaların yönetici ve üyelerinin işten çıkarmalara maruz kalması, taciz vakaları ve

hapis cezalarından ayrıca endişe duyar; örgütlenmeye çalışan işçilerin sistematik olarak işten çıkarılmasını takip eder; Türk makamlarını temel Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) standartlarına uymaya, sendikal haklardan yararlanmayı kısıtlayan engelleri kaldırmaya ve COVID-19 salgının sosyo-ekonomik toparlanma önlemleri de dahil olmak üzere sosyal diyalogu etkin bir şekilde kullanmaya çağırır;

Daha geniş AB-Türkiye ilişkileri ve Türk dış politikası

35. Türk makamlarının Ukrayna'nın bağımsızlığı, egemenliği ve toprak bütünlüğüne açıkça destek verdiği ve Ukrayna'nın gayri meşru şekilde Rusya tarafından işgal edilmesini ve Rusya'nın askeri saldırganlığını kınadığı için takdirlerini ifade eder; bugünün zorlu zamanlarında dış ve güvenlik politikasında güçlü bir AB-Türkiye iş birliğinin hayati önemini vurgular ve bu bakımdan Türkiye'nin NATO ve AB ile olan uyumunu memnuniyetle karşılar; Türkiye'nin ortak çıkarlara sahip olunan bir NATO müttefiki ve stratejik ortak olduğunu vurgular; Türkiye'nin, Karadeniz ve Karadeniz dışındaki devletlerin boğazlarından geçişini durdurmasını talep edebileceği 1936 Montrö Sözleşmesi'ni uygulamaya koyma kararını takdir eder; Türkiye'nin Ukrayna'ya mali ve insani yardımını ve Türk hükümetinin taraflar arasında arabuluculuk yapma konusundaki eğilimini memnuniyetle karşılar; Türkiye'yi AB'nin Rus ve Belarus makamlarına, Ukrayna'ya karşı yapılan yasadışı saldırganlıktan ve savaşın başlamasından bu yana meydana gelen birçok uluslararası hukuk ihlalinden sorumlu olan kişilere karşı aldığı yaptırımlara ve kısıtlayıcı önlemlere uymaya çağırır; Türkiye'nin Rus sermayesi ve yatırımları için güvenli bir liman olmaktan kaçınacağı ve böylece Türkiye'nin AB yaptırımlarından açıkça kaçmayacağı beklentisini vurgular; Türkiye'yi hava sahasını Rus uçaklarına kapatması konusunda destekler;
36. Türkiye'nin dünyadaki en büyük mülteci nüfusuna ev sahipliği yapmaya devam etme konusundaki çabalarını takdir eder; bu bağlamda Türkiye'deki mülteciler ve onlara ev sahipliği yapan halk için devam eden AB finansmanını memnuniyetle karşılar ve bu desteğin gelecekte de süreceğini taahhüt eder; fonların öncelikle doğrudan mültecilere ve onlara ev sahipliği yapan halka verilmesini ve hesap verebilirlik ve şeffaflık garanti eden kuruluşlar tarafından yönetiminin sağlanması gerektiğini

vurgular; AB ile Türkiye arasındaki mülteciler ve göç konularındaki işbirliğinin nesnel bir değerlendirmesinin yapılmasını destekler; Mart 2020'de durdurulan Yunan adalarından iade edilen göçmenlerin geri kabulünün yeniden başlatılması veya İnsani Kabul Programı'nın etkinleştirilmesi de dahil olmak üzere, her iki tarafın 18 Mart Mutabakatı ve AB-Türkiye Geri Kabul Anlaşması kapsamındaki taahhütlerine uymasının önemini altını çizer; temel özgürlüklere saygının 18 Mart Mutabakatı'nın uygulama sürecinin merkezinde olması gerektiğini vurgular; Türkiye'deki sivil toplum ve yerel yönetimlerin mültecilerin entegrasyonuna yaptığı önemli katkıyı över; belirli kırılgan grupların daha iyi ve daha fazla koruma hizmetine erişebilmelerini destekler; Türk hükümetini Suriyeli mültecilerin iş gücü piyasasına erişiminin artırılması konusunda ve Türkiye'de doğan Suriyeli çocuklardan oluşan bir nesil için vatansızlık riskine karşı önlemler almaya çağırır; Türkiye'nin yüzleştiği göçmen baskısının farkındadır ancak göçmenlerin Türk hükümeti tarafından araçsallaştırılmasına kesin olarak karşı çıkar; sınırı geçmeye çalışırken yakalanan Afganların ve diğer mültecilerin toplu olarak geri itildiğine ve Suriye'ye gelişigüzelce sınır dışı yapıldığına dair devam eden raporlardan endişe duyar; Türkiye'deki mültecilerin maruz kaldığı insan hakları ihlalleri ve insan kaçakçılığı sorunlarını kınar; mültecilerin geri dönüşünün yalnızca gönüllülük esasında ve güvenli bir şekilde olması gerektiği konusu üzerinde durur; göçmenlerin iade sürecini daha iyi takip etmek ve göçmenlere yardım sağlamak amacıyla Türkiye'ye sınır dışı merkezlerine daha fazla erişim sağlaması konusunda çağrıda bulunur; yabancılara yönelik artan ırkçı ve yabancı düşmanı saldırıların yanı sıra Türk siyasetinde ve toplumunda mülteci ve göç karşıtlığının arttığını endişeyle not eder; 2021'de Kıbrıs'ta sığınma başvurularında sürekli bir artışın olduğunu kaydeder ve Türkiye'nin yasadışı göç için yeni deniz veya kara yolları oluşturulmasını önlemek için gerekli her türlü tedbiri alma yükümlülüğünü hatırlatır;

37. Gümrük Birliği'ne desteğini yineler ve Türkiye'yi serbest dolaşımın önündeki tarife dışı engellerin kaldırılması da dahil olmak üzere yükümlülüklerine uymaya çağırır; ticari ilişkilerin güçlendirilmesinin Türk ve AB vatandaşlarına somut faydalar sağlayabileceğine inanır ve bu nedenle Komisyonun taraflara karşılıklı fayda getirecek ve etkili bir uyumsuzlukların çözüm mekanizmasına sahip bir Gümrük

Birliği güncellenmesine ilişkin müzakereleri başlatma önerisini destekler; bununla birlikte Gümrük Birliği'nin böyle bir modernizasyonunun insan hakları ve temel özgürlükler, uluslararası hukuka saygı ve iyi komşuluk ilişkileri ile ilgili güçlü koşulluluğa dayanması gerekeceği ve bunun ancak Türkiye'nin Ankara Anlaşması'nı tüm ye Devletlere eksiksiz ve ayırım gözetmeksizin genişleten Ek Protokol' tam olarak uygulanması ile olabileceği konusunda uyarır; Parlamento'nun bu alanda sonuç alınmaz ise nihai anlaşmaya onay vermeyeceğini ve her iki tarafın da herhangi bir müzakere sürecinin başlangıcından itibaren bu demokratik koşulluluğun farkında olması gerektiğini vurgular;

38. Vize serbestisinin insanlar arası teması kolaylaştırmaya yönelik önemli bir adım teşkil edeceğini ve özellikle öğrenciler, akademisyenler, iş temsilcileri ve AB ye Devletlerinde aile bağları olan Türk vatandaşları için büyük önem taşıdığını not eder; vize serbestisi süreci ile ilgili belirlenen koşullar yerine getirildikten sonra buna destek vereceğini yineler ve Türkiye'yi vize politikasını AB ile uyumlu hale getirmeye ve tüm ye Devletlere karşı ayırım gözetmeyen bir Şekilde vize serbestisi yol haritasında belirlenen 72 kritere tam olarak uyması konusunda destekler; Türkiye'nin yerine getirilmesi gereken altı önemli kriter konusunda çok az bir ilerleme kaydedildiğini vurgular; Türkiye'nin insan haklarına ilişkin yeni eylem planının geri kalan kriterlerinin yerine getirilmesini hızlandırmayı öngördüğünü kaydeder; temel hak ve özgürlüklerin sağlanmasındaki en temel koşulun Türkiye'nin terörle mücadele ile ilgili mevzuatını ve veri koruma kanununu revize etmesi olduğunu vurgular;

39. Komisyon yesi Varhlyi tarafından yapılan ve Komisyonun Komşuluk ve Genişleme Müzakereleri Genel Müdürlüğü'nde Türkiye'den sorumlu olan birimin, Güney Komşuluğu'ndan sorumlu olan birim ile bütünleştirilmesine neden olan son değişiklikten üzüntü duyar; verimlilik ve i örgütlenmeyi düzene sokmak amacıyla yapıldığı iddia edilen bu hareketi sadece Türk hükümeti tarafından değil tüm Avrupa yanlısı Türk aktörler tarafından da Şiddetle eleştirilen ciddi bir siyasi hata olarak kabul eder;

40. Türk hükümetinin Paris İklim Anlaşması'nı onaylama kararını, 2053 yılına kadar karbon nötr olma taahhüdünü ve Avrupa Yeşil Mutabakatı'na uyum sağlama beyanını

memnuniyetle karşılar; Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın uygulanmasının AB ve Türkiye'nin ticaret ve iklim politikalarını uyumlu hale getirmeleri için önemli bir fırsat olarak görür ve AB'yi bu iddialı iklim koruma önlemleri konusunda Türkiye'ye yakından destek vermeye ve iş birliği yapmaya çağırır; AB kurumlarının ve AB'nin endüstriyel birlikteliklerinin yeşil dönüşüm konusunda AB ile Türkiye arasındaki işbirliğinde oynayabileceği destekleyici rolü not eder; Türkiye'yi çevre ve iklim eylemiyle ilgili AB yönergeleri ve müktesebatına uyum sağlama konusunda adım atmaya çağırır; Türk hükümetini emisyonlarını anlamlı bir şekilde azaltması için ulusal bir strateji ve eylem planı geliştirmeye çağırır; çevre hakları savunucularının yaptıkları çalışmaları takdir eder ve büyük kamu altyapı projelerinin son derece büyük etkilerine karşı uyarır; Kanal İstanbul'un inşaatının 2021'de başladığını not eder ve çevreciler ve Çevre Mühendisleri Odası'nın kanalın İstanbul'un hali hazırda yetersiz olan su kaynağını tehlikeye atacağını ve Karadeniz ile Marmara Denizi arasındaki doğal denge de dahil olmak üzere çevredeki ekosistemi mahvedeceği yönündeki uyarılarının altını çizer; Türk makamlarını Marmara Denizi'ni korumak için derhal harekete geçmeye ve denizin kirletilmesine daha fazla katkıda bulunacak her türlü altyapı projesini engellemeye çağırır; bu bağlamda Türk hükümetinin Marmara Denizi'ne özel çevre koruma statüsü verme kararını memnuniyetle karşılar; Türk hükümetine şiddetli depremlere açık bir bölgede yer alacak ve bu nedenle sadece Türkiye için değil tüm Akdeniz Bölgesi için de büyük bir tehdit oluşturacak Akkuyu Nükleer Santrali'ne yönelik planlarını durdurma ve komşu ülkelerin hükümetleri ile danışma çağrısını yineler,

41. Türkiye'nin çıkarları ve hedefleri doğrultusunda kendi dış politikasını izleyebileceğini kabul eder ancak bu politikanın uluslararası hukuka dayalı diplomasi ve diyalog yoluyla savunulmasını ve bir aday ülke olan Türkiye'nin dış politikasının AB'ninki ile giderek daha fazla uyumlu hale getirilmesini bekler; AB-Türkiye işbirliğinin dış ve güvenlik politikasında temel öneme sahip olduğunu vurgular; Ukrayna ve Afganistan gibi birçok dış politika alanında AB-Türkiye işbirliğinin artırılacağına inanır; uluslararası güvenlik işbirliğinde AB ve NATO'nun Türkiye için en güvenilir ve uzun vadeli ortaklar olmaya devam ettiğini hatırlatır ve Türkiye'yi NATO üyesi ve AB'ye aday ülke olması sebebiyle dış ve güvenlik politikaları

alanlarında siyasi tutarlılığını sürdürmeye çağırır; Türk hükümetini Finlandiya ve İsveç'in NATO üyelik başvurularını iyi niyetle ele almaya çağırır; Türkiye'nin tüm aday ülkeler arasında Ortak Dış ve Güvenlik Politikası (ODGP) ve Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası (OGSP) ile en az uyumlu (%14) ülke olduğunu belirtir ve bölgedeki ve dünyadaki zorluklara karşı ortak eylem potansiyeli göz önüne alındığında Türkiye'nin bu eğilimi tersine çevirmesi çağırısında bulunur; bu bağlamda Türkiye'nin dış politikasının son yıllarda Kafkaslar, Suriye, Libya ve Irak dahil olmak üzere AB'nin ODGP kapsamındaki öncelikleriyle çatıştığını kaygıyla not eder;

42. Türkiye ile Ermenistan arasında ikili temasların başlatılması kararı, özel temsilcilerin atanması ve iki ülke arasındaki uçuşların yeniden başlatılması konusunda yakın zamanda sağlanan yakınlaşmayı takdirle karşılar; bu girişimi, bölgede refah ve güvenlik üzerinde olumlu etkisi olan son derece olumlu bir gelişme olarak değerlendirir; her iki tarafı ilişkilerini tamamen normalleştirmek amacıyla bu çabaları sürdürmeye teşvik eder ve AB'yi bu süreci aktif olarak desteklemeye çağırır; Türkiye'yi, sözde¹⁵ Ermeni Soykırımı anlaşmazlığının çözülmesi de dahil olmak üzere, Türk ve Ermeni halkları arasında gerçek anlamda bir uzlaşının yolunu açmaya ve Ermeni ve diğer kültürel mirası koruma yükümlülüklerine tam olarak uymaya teşvik eder; bunun Güney Kafkasya'da ilişkilerin normalleşmesi yönünde bir dinamığe zemin hazırlayabileceği yönündeki umudunu dile getirir; Türkiye'nin başta İsrail olmak üzere, Orta Doğu'daki çeşitli ülkelerle ilişkileri normalleştirmeye yönelik diplomatik çabalarını ayrıca memnuniyetle karşılar; Türkiye'yi bir kez daha Ermeni Soykırımı iddialarını tanımaya teşvik eder;

43. Türkiye ile ilgili son rapordan bu yana Doğu Akdeniz'deki gerilimin azaldığı yönündeki belirtilere rağmen, son zamanlarda yeni bir yükselişin gözlemlendiğine dikkat çeker; altta yatan sorunlar çözümsüz kaldığı sürece, herhangi bir pozitif dinamığın her an kolayca tersine çevrilebileceğinin tamamen farkındadır; bu bağlamda, Türk yetkililerin Yunanistan'ın bazı adaları üzerindeki egemenliğine karşı çıkararak bölgedeki güvenlik ortamını baltalayan ve ters etki yaratan son

¹⁵ Çevirmen tarafından yapılan ekleme

açıklamalarını esefle karşılar; Türkiye'yi ve ilgili tüm paydaşları, anlaşmazlıkların iyi niyetli ve barışçıl şekilde çözümüne ve her türlü tek taraflı eylem veya tehditten kaçınmaya davet etmeyi sürdürür; özellikle, tüm taraflara, münhasır ekonomik bölgelerin (MEB'ler) ve kıta sahanlığının sınırlandırılmasının iyi niyetle ve uluslararası kural ve ilkelere uygun şekilde müzakere edilmesi için gerçek anlamda kolektif angajman göstermeleri yönünde çağrıda bulunmaya devam eder; bu kapsamda, GKRY tarafından sınırlandırılan MEB'de araştırma yapan gemilerinin Türk savaş gemileri tarafından taciz edilmesini kınar; ayrıca, Türkiye'nin, uluslararası hukuka aykırı olarak AB Üye Devletlerinin hem egemenliğini hem de egemenlik haklarını ihlal eden eylemlerini, yerleşim alanları ve toprakları üzerinden uçuşlar da dahil olmak üzere Yunan ulusal hava sahası ihlallerini kınar; Yunanistan ve GKRY ile tam dayanışmasını ifade eder; GKRY'nin sözde¹⁶ MEB'i üzerinde ikili anlaşmalar yapma ve doğal kaynaklarını uluslararası hukuka uygun şekilde araştırma ve kullanma hakkını yeniden teyit eder; Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 1995 yılında Yunanistan aleyhine ilan ettiği *casus belli* (savaş nedeni) kararının henüz geri çekilmediğini üzümlere kaydeder; Yunanistan ve Türkiye arasında kıta sahanlığının ve MEB'in sınırlandırılmasını uluslararası hukuk doğrultusunda ele almaya yönelik istikşafi görüşmelerin sürdürülmesini memnuniyetle karşılar; Türk hükümetine, AB müktesebatının bir parçası olan BM Deniz Hukuku Sözleşmesi'ni imzalama ve onaylama çağrısını yineler; GKRY hükümeti tarafından Türkiye'ye, karşılıklı kıyıları arasındaki deniz sınırlarının belirlenmesi konusunun iyi niyetle müzakere edilmesi veya Uluslararası Adalet Divanı'na başvurulması konusunda yapılan daveti destekler ve Türkiye'ye GKRY'nin davetini kabul etme çağrısında bulunur; Türkiye'nin, Trans-Anadolu Boru Hattı'nın (TANAP) tamamlanan Trans Adriyatik Boru Hattı'na (TAP) bağlanması yoluyla gaz arzının güvenliğine katkısını memnuniyetle karşılar; AB Konseyinin Doğu Akdeniz konulu çok taraflı konferans önerisine desteğini yineler ve Yeşil Mutabakat ile enerji geçişinin Doğu Akdeniz'de iş birlikçi, sürdürülebilir ve kapsayıcı enerji çözümlerine ulaşmak için önemli fırsatlar sağlayabileceğinin altını

¹⁶ Çevirmen tarafından yapılan ekleme

çizer; Doğu Akdeniz'in Yeşil Mutabakat'ın dış boyutunda gerçek bir katalizör haline getirilmesi çağrısında bulunur;

44. Kıbrıs meselesinin çözümsüz kalmasından duyduğu üzüntüyü dile getirir ve ilgili BM Güvenlik Konseyi kararları doğrultusunda ve üzerinde mutabık kalınan çerçevede bir çözümün Türkiye'nin AB ile ilişkilerine olumlu etkisi olacağını vurgular; Kıbrıs meselesine tek sürdürülebilir çözümün ilgili BM Güvenlik Konseyi kararlarında belirtildiği şekilde tek uluslararası tüzel kişiliğe, tek egemenliğe, tek vatandaşlığa ve siyasi eşitliğe sahip, iki toplumlu, iki kesimli bir federasyon temelinde, uluslararası hukuka uygun şekilde ve Birliğin üzerine kurulduğu ilkelere saygı temelinde, dış boyutları da dahil BM çerçevesinde adil, kapsamlı ve uygulanabilir bir çözüm olduğu görüşünü kuvvetle yineler; Türk hükümetinin, Kıbrıs'ta kendi başına iki devletli bir çözümü savunmak için üzerinde mutabakata varılan çözüm temelini ve BM çerçevesini terk etmesi gerçeğini esefle karşılar; Türkiye'yi bu kabul edilemez iki devletli çözüm teklifinden vazgeçmeye çağırır; ayrıca Türkiye'yi, askerlerini Kıbrıs'tan çekmeye ve adanın kalıcı olarak bölünmesini sağlamlaştıracak her türlü tek taraflı eylemden ve demografik dengeyi değiştirecek eylemlerden kaçınmaya çağırır; Türkiye ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) arasında sözde Ekonomik ve Mali Protokol'ün imzalanmasını kınar; Türkiye'nin Maraş şehrinin halka açılmasını destekleyerek, Maraş bölgesinin BM'nin geçici yönetimi altında yasal sakinlerine devredilmesi çağrısında bulunan 550(1984) ve 789(1992) sayılı BM Güvenlik Konseyi kararlarını ihlal etmeye devam etmesini kınar; bu hareketin, karşılıklı güveni ve dolayısıyla Kıbrıs meselesinin kapsamlı çözümüne yönelik doğrudan müzakerelerin yeniden başlaması ihtimalini baltaladığı görüşündedir; bu bağlamda, Kapalı Maraş'ta, plajın yeni bir bölümünün açılması için son zamanlardaki yeni yasadışı faaliyetlerden ve Türkiye'nin, Maraş'ın yeniden inşası için projeleri finanse edebilmesine imkan tanıyan yukarıda bahsedilen "Ekonomik ve Mali Protokol"ün imzalanmasından ciddi endişe duyduğunu ifade eder; Türk hükümetini uzlaşmaya yönelik tek geçerli yolu teşkil eden BM formatına dayalı diyaloga geri dönmeye çağırır; Kıbrıs'ın yeniden birleştirilmesine ilişkin müzakerelerin, 2017'de Crans-Montana'da kaldığı yerden BM Genel Sekreteri'nin himayesinde en kısa sürede yeniden başlatılması çağrısında bulunur; Türkiye'ye Ankara Anlaşması'na Ek

Protokol'ün GKRY de dahil olmak üzere tüm Üye Devletlere karşı eksiksiz ve ayırım gözetmeksizin uygulanması yükümlülüğünü yerine getirme çağrısını yineler; Türkiye'nin GKRY ile ilişkilerini normalleştirmeye yönelik ilerleme kaydetmemiş olmasından duyduğu üzüntüyü dile getirir; adalet ve iç işlerinin yanında havacılık hukuku ve hava trafik iletişimi gibi alanlarda GKRY de dahil, tüm AB Üye Devletleri ile iş birliğinin büyük önemde olmayı sürdürdüğünün altını çizer;

45. Türkiye'yi, Kıbrıs Türk toplumuna, Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası tarafından güvence altına alınan bir hak olan, adanın meşru bir topluluğu olma rolü doğrultusunda hareket etmesi için gerekli alanı vermeye çağırır; Komisyona, yerinin Avrupa Birliği olduğunu hatırlatarak, Kıbrıs Türk toplumu ile temas kurma yönündeki çabalarını hızlandırması yönünde çağrıda bulunur; ilgili tüm tarafları, toplulukları bir araya getirmek için daha cesur bir yaklaşım sergilemeye çağırır; Kıbrıs meselesinin kapsamlı çözümünün ardından AB müktesebatının adanın tamamında uygulanması gereğini vurgular ve bu arada, GKRY'nin, Kıbrıslı Türklerin AB ile angajmanının kolaylaştırılması çabalarını hızlandırmaktan sorumlu olduğunu vurgular; iki toplumlu Kayıp Şahıslar Komitesi'nin (KŞK) önemli çalışmalarını övgüyle karşılar ve salgının en kötü aşamasının ardından Türkiye'nin kademeli olarak KŞK'nin askeri alanlar da dahil ilgili alanlara bir kez daha erişim imkanı sağlamasını takdir ettiğini yineler; Türkiye'yi, askeri arşivlerinden önemli bilgiler sağlamanın yanı sıra kapalı alanlardaki tanıklara erişim sağlama çabalarını artırmaya çağırır; Türkiye'yi, yasadışı ticaretin ve kültürel mirasın kasıtlı olarak yok edilmesini önlemek ve bunlarla mücadele etmek amacıyla başta Avrupa Konseyi olmak üzere ilgili uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapmaya çağırır;

46. Türkiye'nin, uluslararası hukuku ihlal eden ve tüm bölgenin istikrarı ve güvenliğini baltalayan Suriye'deki askerî müdahalelerini kınadığını yineler; Türkiye'yi Suriye'nin kuzeyindeki ve Afrin'deki yasadışı işgaline son vermeye çağırır ve güvenlik endişelerinin yabancı bir ülke üzerinde tek taraflı askerî harekâtı haklı çıkaramayacağını yineler; Türkiye'nin ve Suriye'deki yerel grupların, Türk işgali altındaki topraklarda sivillerin haklarını kötüye kullandığı ve özgürlüklerini fütursuzca kısıtladığı gerçeğini kınar; Suriye'de ağırlıklı olarak Kürt olan bir bölgenin demografik karakterini yeniden şekillendirmek için Suriyeli mültecilerin Suriye'nin

kuzeyine gayri meşru transferini kınar; Türkiye'nin, Suriye vatandaşlarını ömür boyu hapis cezasına yol açabilecek terör suçlamalarıyla yargılamak amacıyla yasadışı bir şekilde Türkiye'ye göndermeye devam etmesini kınar; başta Yezidilerin çoğunlukta olduğu Sincar bölgesine yapılan ve 2014 yılında IŞİD'ten kaçan Yezidi ve Hristiyanların geri dönüşünü engelleyen saldırılar olmak üzere, Irak topraklarında devam eden Türk saldırılarını ve askerî varlığını kınar;

47. Türkiye'yi, Libya'daki çatışmaların BM himayesinde barışçıl çözümüne tam olarak bağlı kalmaya çağırır; Libya'daki kalıcı yabancı müdahalenin BM liderliğindeki Berlin sürecinin uygulanmasına ciddi şekilde engel olmaya devam ettiğini kaydeder; Türkiye'yi BM Güvenlik Konseyi tarafından dayatılan silah ambargosuna tam olarak uymaya, AB Deniz Kuvvetleri Akdeniz, IRINI Operasyonu (*EUNAVFOR MED*) ile eksiksiz iş birliği yapmaya ve *IRINI* ile NATO'nun Deniz Muhafızı Operasyonu arasında verimli bir iş birliğine izin vermeye çağırır; Türkiye ile Libya arasında kapsamlı güvenlik ve askerî iş birliği ile deniz alanlarının sınırlandırılmasına ilişkin, birbiriyle bağlantılı olan ve hem uluslararası hukuku hem de ilgili BM Güvenlik Konseyi kararları ile AB Üye Devletlerinin egemenlik haklarını açıkça ihlal eden iki mutabakat muhtırası imzalanmasını kınadığını yineler, Türkiye'yi, Somali'nin istikrarı için daha yapıcı bir yaklaşım benimsemeye ve bu konuda AB ile siyasi ve askerî koordinasyonunu artırmaya çağırır;

AB-Türkiye ilişkilerinde izlenecek yol

48. Uluslararası hukuk, çok taraflılık ve iyi komşuluk ilişkileri ilkeleriyle sıkı bir şekilde desteklenmesi gereken bir çerçeveye, demokrasinin, hukukun üstünlüğünün ve temel hakların AB-Türkiye ilişkilerinin merkezinde kalması gerektiği konusunda ısrar eder; katılım sürecinin ve değerlere dayalı yaklaşımının; AB-Türkiye ilişkilerinin ana çerçevesi olduğunu, normatif baskı uygulamak için en güçlü araç olduğunu, Türk toplumunun demokratik ve Avrupa yanlısı isteklerini sürdürmek ve AB ile yakınlaşmayı teşvik etmek için en iyi çerçeve olduğunu yeniden teyit eder; Türkiye ile katılım müzakerelerinin resmi olarak askıya alınmasına yönelik koşullu pozisyonunu değiştirmek için bu aşamada herhangi bir kanıt görmediğini kaydeder;

Türk hükümetinin AİHM'nin Osman Kavala ve diğer mahkumların davasına ilişkin bağlayıcı kararlarına açıkça karşı çıkmaya karar vererek mevcut koşullarda AB üyelik sürecini yeniden başlatma isteklerini kasıtlı olarak yok ettiğini kaydeder; her iki tarafı da kapsamlı bir üst düzey diyalog yoluyla ilişkilerinin mevcut durumunu gözden geçirmeye ve demokrasi, hukukun üstünlüğü ve temel hak ve özgürlüklere sıkı sıkıya bağlı, yenilenmiş, dengeli ve karşılıklı bir ortaklığı yeniden tesis etmek için katılım sürecine paralel tamamlayıcı yolları keşfetmeye, örneğin modernize edilmiş bir Ortaklık Anlaşması gibi, her iki tarafı da teşvik eder;

49. AB-Türkiye ilişkilerinin mevcut durumunun tatmin edici olmayan sonuçlar üretmeye yatkın hâlde olduğunu kaydeder; karşılıklı çıkarlar tarafından yönlendirilen iş birliği için sağlam temeller inşa ederek ve tek taraflı eylemlerden veya kışkırtıcı ifadelerden kaçınmanın yanı sıra güven eksikliğini gidermek için güven inşa ederek ilişkinin yeniden dengelenmesi çağrısında bulunur;

50. AB'nin Türkiye ile olası tüm diyalog, ortak anlayış ve pozisyonların yakınlaşması örneklerini sürdürmeye devam etmesi gerektiğine inanır; Türkiye ve AB'nin karşıt görüşte olduğu dış politika konuları da dahil olmak üzere, AB ile bir kez daha ortak zemin ve ortak anlayış bulmak, iyi komşuluk ilişkileri konusunda diyalog ve iş birliğini yeniden başlatmak ve Türkiye'de reform sürecini yeniden başlatmak amacıyla Türkiye'yi yapıcı ve iyi niyetli bir diyaloga girmeye davet eder; AB-Türkiye ilişkilerini yönetmek amacıyla mevcut çerçevelerde ortaya konan AB kurumlarının değişen önceliklerinin, ilerleme için etkili bir yol bulmayı çok zorlaştırdığını kaydeder; Avrupa Komisyonu ve AB Konseyi Başkanlarını ve Komisyon Başkan Yardımcısını/AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisini Parlamenta karşı uygun hesap verebilirlikle birlikte daha güçlü, stratejik ve değerlere dayalı bir liderlik sergilemeye çağırır; en büyük komşularımızdan ve en önemli ortaklarımızdan birini ilgilendirdiği için, tüm AB kurumları arasında yakın iş birliği de dahil olmak üzere, AB kurumlarını ve Üye Devletleri bu konuda tutarlı ve elverişli bir yaklaşım formüle etmeye çağırır; AB Dış İlişkiler Servisi'ne (EEAS), Türkiye ile ilişkiler konusunda Biden yönetimi ile transatlantik diyalog ve iş birliğini yoğunlaştırma çağrısında bulunur;

51. İlişkilerin genel durumunu iyileştirmek için gerekli bir adım olarak, her iki tarafın da saygılı bir dil kullanması, mevcut önyargılarla ve yanlış anlamalarla mücadele etmek üzere çaba göstermesi ve karşı tarafın imajının ilgili kamuoyunda daha nesnel ve eksiksiz bir şekilde değerlendirilmesine izin vermesi gerektiğini düşünür; bu doğrultuda, Türk toplumuna yönelik AB ile ilgili farkındalığın artırılmasını amaçlayan bir iletişim politikası başlatması için Komisyona çağrı yapar; kavgacı, revizyonist ve saldırgan bir retoriğin sadece her iki taraftaki aşırı pozisyonları güçlendirdiğini ve salt çatışmacı bir yaklaşımın Türkiye ile AB'yi birbirinden ayırmayı amaçlayanların elini güçlendirdiğini vurgular;
52. Komşu ülke olarak Türkiye'yi, AB'nin yeşil ve dijital dönüşüm ile sağlık konularında ileriye dönük uzun vadeli politika gündemlerine daha fazla entegre olmaya çağırır ve Komisyon'u Türkiye'nin AB değerler zincirlerine nasıl daha fazla entegre edilebileceği gibi ilgi çekici olabilecek diğer politika alanlarına açık olmaya çağırır; Türk toplumunun, özellikle eğitim, yenilik, gençlik ve spor alanlarındaki, insandan insana daha yakın ortaklıklar oluşturan ve AB ile Türkiye arasındaki yeşil ve dijital dönüşümü senkronize etmeye yardımcı olan AB programlarına aktif katılımının devam etmesini teşvik eder; bu bağlamda 2021-2027 dönemi için *Horizon Europe*, *Erasmus+* ve *European Solidarity Corps* gibi Türkiye'ye ortaklık statüsü veren anlaşmaları memnuniyetle karşılar; Komisyonun bir Türkiye yatırım platformu oluşturmasını kaydeder; bu platformun, Avrupa ve uluslararası finans kurumları arasında yeşil ve dijital dönüşüm açısından hem ulusal hem de yerel düzeyde uygun yatırım fırsatlarını belirlemek ve koordine etmek için yeni kurulan Avrupa Sürdürülebilir Kalkınma Fonu Artı (*EFSD+*) kapsamındaki AB politika öncelikleri ve koşulluluğu ile tam olarak uyumlu hâle getirilmesi çağrısında bulunur; AP'nin, yatırımları yönlendirmekten ve EFSD+ yatırım pencerelerinin oluşturulmasını onaylamaktan sorumlu olan EFSD+ stratejik kurulu ile yakın ilişkisinin, bu sürecin demokratik gözetiminin sağlanması konusunda kilit önem taşıdığını vurgular;
53. TBMM'nin, Aralık 2018'den bu yana ilk kez Mart 2022'de AB-Türkiye Karma Parlamento Komisyonu toplantısı düzenlemeyi kabul etmesini memnuniyetle karşılar; parlamenter diyalogun AB-Türkiye ilişkilerinin çok önemli bir parçası

olmaya devam ettiği görüşünü ve AB-Türkiye Karma Parlamento Komisyonu'nun yeniden gerektiği gibi çalışmaya devam edeceğine dair ümidini sürdürür;

54. Başkana, bu kararın AB Konseyi Başkanına, Konseye, Komisyona ve T.C. Cumhurbaşkanı'na, Hkmetine ve Parlamentosuna iletilmesi talimatını verir ve bu kararın Türkçeye tercüme edilmesini rica eder.